

درخت روشنایی

جشن نامه علی دهباشی

به کوشش:
ماطمه امینی زاده

association
Papillon پروانه

عنوان و نام پدیدآور: درخت روشنائی: جشن نامه علی دهباشی /
به کوشش فاطمه امینی زاده.
مشخصات نشر: تهران: رازگو، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری: ۳۹۲ ص.: مصور.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۷۳۹-۲۱-۱

ISBN: 978-600-7739-21-1

وضعیت فهرست نویسی: فیبا
عنوان دیگر: جشن نامه علی دهباشی.
موضوع: دهباشی، علی، ۱۳۳۷ - یادنامه ها
موضوع: روزنامه نگاران ایرانی - قرن ۱۴
Journalists - Iran - 20th century
موضوع: نگاران ایرانی - قرن ۱۴
Authors, Iranian - 20th century
شناسه افزوده: امینی زاده، فاطمه، ۱۳۶۷-، گردآورنده
رده بندی کد ره: ۹۲۰۱۰۷ / الف / PN۵۴۴۹
رده بندی دیویی: ۰۱۶/۵۴
شماره کتابشناسی: ۱۸۷۸۵

درخت روشنائی

جشن نامه علی دهباشی

به کوشش فاطمه امینی زاده

عکس و طرح روی جلد: جواد آتشباری

چاپ و صحافی: پایتخت

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۷

شمارگان: ۲۰۰ نسخه

قیمت: ۵۰۰۰۰ تومان

تهران - صندوق پستی: ۵۳۴ - ۱۳۱۴۵

تلفن: ۶۶۱۹۱۰۳۵

فهرست

۹	مقدمه
	پایه‌های علی دهباشی
۱۳	الف. کتاب‌ها
۱۹	ب. مقاله‌ها
	«کلک» و «بخارا» از نگاه دهباشی
۵۵	پیش‌گفتاری بر «نمیه مائمه کلک» / عبدالحسین آذرنگ
۶۰	درباره‌ی فهرست توصیفی مجله بخارا / ناصرالدین پروین
۶۶	از کلک تا بخارا / سیدفرید حسینی
۶۸	درودی گرم بر علی دهباشی / جلال تقی مطلق
۷۰	این کار دشواری‌ست / احسان یارشاطر
۷۱	من و علی دهباشی / رضا سیدحسینی
۷۳	دهباشی، شخصیتی که به او «نه» نمی‌توان گفت / محمد رضا باطنی
۷۵	فرهنگ‌پرور بزرگ و فروتن / بهاء‌الدین خرمشاهی
۷۷	نامه‌ای از سید محمد علی جمالزاده
۷۹	نامه‌ای از تقی مدرسی
۸۱	نامه‌ای از فریدون مشیری
۸۲	نامه‌ای از خانم تن هوی جوی
۸۴	پیام بنیاد زبان فارسی تاجیکستان به خوانندگان «کلک» و علی دهباشی / لایق شیرعلی
۸۶	بزرگترین خشنودی و دلخوشی / احمد بورقانی
۹۸	یادداشت‌هایی درباره مجله بخارا
	با اظهارنظرهایی از: دکتر هاشم رجب‌زاده، گلی امامی، مهین‌بانو اسدی، دکتر قاسم انصاری، پونه ندائی، رضا قلی‌زاده، ابوالفضل زرویی نصرآباد، عمران صلاحی، اسماعیل جمشیدی، محمد نوری، محمدرسول دریاگشت، جلیل دوستخواه، عارف نوشاهی، بهاء‌الدین خرمشاهی، سیدهادی خسروشاهی، رهنورد زریاب، غلامحسین نامی، ابزابل استمیل، ابوالفضل خدابخش، ایرج پارس‌نژاد، احمد اداره‌چی گیلانی، جلال خسروشاهی، بیرنگ کوهدامنی،

محمد رضا صادقی، کاظم سادات اشکوری، ولی الله درودیان، رضا بکرنگیان، فرخ نمیمی، حشمت مؤید، حسن انوشه، عبدالعلی دست‌غیب، مجید تهرانیان، پرویز خانفی، ناصرالدین پروین، غلامحسین نصیری‌پور، مهدی شریف، قاسم صافی، حسن کامشاد، حسن شهناز، محمدنقی صالح‌پور، حمید احمدی، مهرانگیر اوحدی، ایران درودی و پرویز دوابی

- ایرج میرزا، علی دهباشی و مجله بخارا / محمدعلی همایون کاتوزیان ۱۳۰
- ای بخارا شاد باش و دیر زی / سیمین بهبهانی ۱۳۳
- عشق باارزش علی دهباشی / همایون خرم ۱۳۵
- از جریانی طرفداری نمی‌کند / حسن انوری ۱۳۷
- به آنچه از دست داد شهرت ندارد / قمر آریان ۱۳۸
- بخارا؛ رسانه نجای ایرانی / مهدی جامی ۱۴۰
- ادای دین به علی دهباشی / محمود فاضلی بیرجندی ۱۴۶
- می‌گویند مباحث مهره مار دارد / یوسف علیخانی ۱۴۹
- پس از چهل سال جان کسب / محمد گلبن ۱۵۲
- شکبیایی در برابر کی و بخش / ترانه مسکوب ۱۵۳
- تنهایی یک دونه استقامت / علی رضا میرعلینقی ۱۵۵
- بخارای ایرج افشار / ف. م. سخن ۱۵۶
- علی دهباشی، نگهبان فرهنگ هم‌رنگار / سیمین بهبهانی ۱۵۹
- سعدی و بیماری آسم / حمید جعفری ۱۶۱
- خاطراتی از علی دهباشی / اسماعیل جمشیدی ۱۶۳
- نامه‌ای از تهران / کریستوفر دوبلیگ / سیما سلطانی ۱۷۸
- برای بیست سالگی بخارا / رضا خجسته رحیمی ۱۸۳
- رنج خود طلب و راحت یاران / مرضیه کوهستانی ۱۸۵
- گذشته، حال و پل می‌ان‌ها / پدستین / سیما سلطانی ۱۹۲
- کامت شیرین باد / میلاد عظیمی ۲۰۸
- دوست فرهنگ‌پرور و کوشنده ما / علی بهبهانی ۲۱۱
- همیت و حمیت و جدیت و صداقت / سروش دباغ ۲۱۳
- بخارا در ولایت ما / نادیا افتخاری ۲۱۵
- سلام آقای دهباشی / یاسمین نعمت‌اللهی ۲۱۷
- علی دهباشی چگونه می‌تواند زندگی شما را دگرگون کند؟ / ف. م. سخن ۲۲۱
- من شاهد... / علیرضا شیخ‌الاسلامی ۲۲۳
- ای بخارا تمام ایرانی / طه حجازی ۲۲۴
- بی هیچ تعارفی، دست‌میزاد! / طه حجازی ۲۲۶
- این بخارا مخزن دانش بود / اعظم خجسته ۲۲۹

- ۲۳۲ ای بخارا شاد باش و دیر زی / منوچهر فرادیس
- ۲۳۳ عبور از مرز مجله / سرگی بارسقیان
- ۲۳۴ علی دهباشی، همیشه کوشا / ناصر زراعتی
- ۲۳۶ او می‌داند کجا ایستاده / محمد محمدعلی
- ۲۳۹ دو و نیم دهه است که مدیون تلاش فرهنگی اویم / اردشیر منصوری
- ۲۴۱ چهل و نه شب دیگر باید بیایی! / شایان شعبان
- ۲۴۶ دیداری کوتاه و سودمند / حمید عابدیها
- ۲۴۸ شب بخارا در گناوه / یعقوب فولادی
- ۲۵۰ بخارا به مثابه یک نهاد / رضا معتمد
- ۲۵۳ خدای معنا ندارد
- ۲۵۷ سهراب به نام بخارا / جواد ماهزاده
- ۲۵۹ از خوش به بچ گفت / مینا سادات - امیر آفتابی
- ۲۶۱ فدایی فرهنگی / نرگس سوری
- ۲۶۳ تقدیم به علی دهباشی و نگهدای فاخرش / مقصود فراستخواه
- ۲۶۴ در ستایش امتداد؛ دهباشی، ارس یک نفره / سیدفرزام حسینی
- ۲۶۹ وزیر فرهنگ ایران / الناز راسخ

به نام خدا

علی دهباشی را همه آنها که دستی بر آتش فرهنگ و ادب و هنر دارند می‌شناسند، مخالفانی دارد و موافقانی؛ اما در کشاکش ترازوی نقد منصفانه و مغرضانه، کفه موافقان سنگینی می‌کند. خیلی هم سنگینی می‌کند. خودش می‌گوید اینجا لازم نیست به صورت کسی سیلی بزنی تا دشمنت شود، همین‌که نایستی و حرکت کنی کافی است، از سر و دیوار برایت می‌بارد. دهباشی راست می‌گوید، بعضی از رفتارهای ما، هم در فرهنگ ملی و هم در سنت دینی مضموم است اما اینکه نقد رایج می‌شود حکایتی دیگر دارد...

اما در مورد این جشنواره و نکوداشت علی دهباشی در کرمان، چند سال قبل همسرم نکوداشت دکتر اسماعیل حاکمی والا را در دانشگاه شهید باهنر کرمان برگزار کرد که من هم مشارکت داشتم. مراسم با شکوهی بود. روانشاد دکتر حاکمی با وجود بیماری حضور پیدا کردند. توران دخت وکیل، همسر وفادار و شریف دکتر حاکمی، می‌گفتند: این یکی از شادترین و بهترین روزهایی این سال‌های دکتر حاکمی است. می‌گفتند ارزش این مراسم از آنجا دوچندان می‌شود که دکتر حاکمی در آبادان متولد شده و در تهران زندگی کرده است؛ اما اینکه مردمان یک گوشه دیگر از ایران فقط به این دلیل که او سال‌ها برای فرزندان این مرز و بوم علم کرده و زحمت کشیده است قدردان او هستند، احترام برانگیز است. این شد که ما هوادار بلاوه بر پاسداشت مفاخر کرمان، دوست داشتیم و داریم، تا به فراخور توان، در پاسداشت مفاخر ایران گام برداریم؛ کاری که علی دهباشی ۳۰ سال عمرش را وقف آن کرده است. از این رو خواستیم که شروع این سلسله نکوداشت‌ها با علی دهباشی باشد.

بر همین اساس مدت‌ها در صدد برگزاری این مراسم بودیم؛ اما مشغله‌های متعدد مانع شد. تا اینکه در روزهای پایانی سال ۱۳۹۶ همراه همسرم و برادر شریفش حمید قنبری نیز که بی‌مزد و بی‌منت و بی‌هیاهو، آرشیوی ارزشمند از بزرگان و مفاخر ایران و کرمان تدارک دیده است، برای ضبط خاطرات مهندس مهدی ایرانی کرمانی به خدمت ایشان رسیدیم. مهدی ایرانی کرمانی به معنای واقعی کلمه فاضل است.

کلامی نافذ و دانشی گسترده دارد. در جلسه دوم یا سوم مصاحبه، سخن از دهباشی و زحماتی که برای فرهنگ ایران کشیده پیش آمد. هم‌سرم که احترام مهندس ایرانی به علی دهباشی را دید به ایشان گفت که سال‌ها می‌خواهد به نمایندگی از مردم کرمان در کرمان از دهباشی قدردانی کند، اما شرایطش فراهم نشده است. جناب مهندس ایرانی گفتند که شما شروع کنید، من همراه شما خواهم بود، از او سپاسگزاری می‌کنیم.

مهندس محسن جلال‌پور هر جا که باشد منشاء خیر است. سال‌ها اقتصاد کرمان و ایران از دانش و همت او بهره‌مند است. ایشان در ادامه فعالیت‌های عام‌المنفعه بنا دارند که پیش از پیش به مسائل فرهنگ کرمان ورود کنند. همه آنها که او را می‌شناسند می‌دانند که این برای کرمان و فرهنگ دیرپایش مبارک است. چاپ این جشن‌نامه و برگزاری مراسم نکوداشت علی دهباشی را مدیون لطف ایشان هستیم. از او سپاسگزارم.

دوست عزیز، باری که همه سرکار خانم سها خویی، مدیر موسسه پروانه در سویس، بر آن بودند تا آغاز فعالیت علمی ایران‌شناسی موسسه ایشان در کشور سویس مزین به نام یکی از خادمان ستیز فرهنگ ایران باشد، از این‌رو در چاپ این جشن‌نامه همکاری داشتند، از او سپاسگزارم.

از آنجا که دوست داشتم برای ادای طلب نسبت به علی دهباشی، نشانی از حضرت خداوندگار، استاد دکتر محمدرضا سفیعی که کنی در این جشن‌نامه بماند از ایشان خواستم که عنوانی برای این جشن‌نامه برگزینند. ایشان «درخت روشنایی» را پیشنهاد کردند که برگرفته از شعر معروفشان در مجموعه «سازان برگ» است. خداوند وجود عزیزشان را به سلامت بدارد.

جمع‌آوری این مجموعه، آن هم از آرشیو بخارا، برای علی دهباشی که خود نزدیک به صد کتاب، از جمله تعداد زیادی جشن‌نامه و یادگارنامه چاپ کرده است و مورد ستایش مکرر خیل عظیمی از بزرگان ایران قرار گرفته و نزدیک به پانصد نشست رسمی در معرفی بزرگان فرهنگ ایران زمین، ایران‌شناسان و خاورشناسان برگزار کرده است پیشکشی ناقابل است، اما یک پیام آشکار دارد و آن اینکه آقای دهباشی ما خدمات بی‌بدیلت را در پاسداشت مفاخر ایران می‌فهمیم و به قدر وسع می‌ستاییم. جامعه فرهنگ و هنر کرمان بیست سالگی مجله بخارا و شصت سالگی شما را تبریک می‌گوید.

فاطمه امینی‌زاده

تهران، مردادماه ۱۳۹۷